

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **P. D.**

oskarżonego o czyn z art. 284 § 2 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 2 grudnia 2020 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.
z dnia 31 października 2016 r., sygn. akt XVI K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżyciela posiłkowego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

P. D. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 11 sierpnia 2010 roku do 15 marca 2013 roku w P., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dokonał przywłaszczenia mienia wielkiej wartości w postaci pieniędzy wypłaconych jako odszkodowanie Aero Casco od W. S.A. w łącznej kwocie 1.597.250 zł (stanowiące równowartość 500.000 USD) na szkodę niżej wymienionych firm, i tak:

1. kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy M. S.A. z siedzibą w B.,
2. kwotę 399.320 zł (stanowiące równowartość 125.000 USD) na szkodę firmy M. Sp. z o.o. z siedzibą w R.,
3. kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy P. S.A. z siedzibą w W.,
4. kwotę 199.660 zł (stanowiące równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy N. S.A. z siedzibą w T.,
- kwotę 598.950 zł (stanowiące równowartość 187.500 USD) na szkodę firmy G. Sp. z o.o. z siedzibą w W., tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,
5. w okresie od 31 grudnia 2008 roku do 3 lipca 2014 roku w P., będąc Prezesem Zarządu S. Sp. z o.o. z siedzibą w P., nie zgłosił wniosku o upadłość spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki, tj. o przestępstwo z art. 586 k.s.h.,
6. w okresie od 6 września do 6 grudnia 2012 roku w P., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu spółek S. Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz S. Sp. z o.o. z siedzibą w P., działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. (...); S.A. (...) udaremnił zaspokojenie wierzytelności Spółki M. Sp. z o.o. w postaci symulatora lotów na statkach powietrznych C. wraz z oprogramowaniem poprzez zawarcie w dniu 6 września 2012 roku umowy pożyczki w kwocie 1.224.738,69 zł pomiędzy reprezentowaną przez siebie spółką S. Sp. z o.o. a spółką V. Sp. z o.o. z siedzibą w P. wraz z załącznikiem w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie przedmiotowej kabiny stanowiącej majątek spółki S. Sp. z o.o. skutkiem czego jej własność w czasie trwania egzekucyjnego postępowania prowadzonego przez komornika sądowego przeszła w dniu 6 grudnia 2012 roku na rzecz firmy V. sp. z o. o., tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 31 października 2016 r., sygn. akt XVI K (...) Sąd Okręgowy w P.:

1. przyjmując stan prawny obowiązujący od dnia 1 lipca 2015 r. uniewinnił P. D. od zarzutu popełnienia czynu opisanego w pkt. 1 oskarżenia z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;
2. przyjmując stan prawny obowiązujący od dnia 1 stycznia 2016 r. uniewinnił P. D. od zarzutu popełnienia czynu opisanego w pkt. 2 oskarżenia z art. 586 k.s.h.;
3. uznał P. D. za winnego popełnienia zarzuczonego mu w pkt. 3 oskarżenia czynu stanowiącego występki z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., z tym ustaleniem, iż przyjął, że czyn miał miejsce w okresie 6 września 2012 r. do 7 grudnia 2012 r., i za to, na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., skazał go na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby;
4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. zobowiązał P. D. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz M. Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwoty 125.000 USD (sto dwadzieścia pięć tysięcy dolarów amerykańskich) oraz kwoty 33.534 zł, przy czym spełnienie świadczenia przez dłużnika egzekwowanego wykonywanego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. (...) ; S.A. (...) zwalnia oskarżonego od wykonania przedmiotowego środka (zobowiązanie *in solidum*);
5. na podstawie art. 71 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku wymierzył oskarżonemu karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na 200 zł;
6. na podstawie art. 630 k.p.k. wydatkami związanymi z oskarżeniem w zakresie uniewinnienia obciążył Skarb Państwa;

7. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz M. Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwotę 1623,60 zł tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika;
8. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części odnoszącej się do orzeczenia skazującego i na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierza mu 2300 zł tytułem opłaty.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt II AKa (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt 3 do przyjętej kwalifikacji prawnej przypisanego przestępstwa przyjął, że oskarżony popełnił je w zw. z art. 308 k.k. Uchylił pkt 4. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, który zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające na naruszeniu przepisu art. 445 § 1 k.p.k. poprzez rozpatrzenie zarzutu podniesionego przez obrońcę oskarżonego dopiero podczas rozprawy apelacyjnej, a zatem znacząco po upływie terminu do wniesienia przez oskarżonego i jego obrońcę tego środka zaskarżenia, dotyczącego ziszczenia się warunków tzw. klauzuli antykumulacyjnej z art. 415 k.p.k., w sytuacji kiedy we wniesionej apelacji zarzut taki dotyczył innego wyroku Sądu, w tym przypadku wyroku Sądu Polubownego w W., a nie wyroku Sądu Okręgowego w P. , który stał się podstawą do wydania zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części,
2. rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające na naruszeniu przepisu postępowania art. 415 § 1 k.p.k. poprzez bezpodstawne uznanie, iż w niniejszej sprawie zachodzi przesłanka tożsamości roszczenia wynikającego z popełnionego przestępstwa oraz zasądzanego wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 09.05.2013 r., sygn. akt IX GC (...), w sytuacji braku tożsamości źródła roszczenia zasądzanego wyrokiem Sądu Okręgowego w P., a powstaniem

szkody wyrządzonej popełnionym przestępstwem kwalifikowanym z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k., jak również pominięcie iż tożsamość zdarzenia historycznego dającego podstawę do orzeczenia roszczenia od oskarżonego w drodze powództwa z art. 299 k.s.h., występowała wobec przestępstwa przywłaszczenia mienia (pkt. 1 aktu oskarżenia), a nie wobec przestępstwa z art. 300 § 2 k.k.,

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy właściwemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w P. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

Na wstępie zasadnym wydaje się poczynienie kilku uwag natury ogólnej. Kasacja, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, może być wniesiona od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, a zarzuty kasacyjne nie mogą wprost kwestionować ustaleń faktycznych. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami kasacja może być bowiem wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Wprawdzie pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego podnosi zarzuty rażącego naruszenia prawa, niemniej jednak kasacja jawi się, jako właśnie oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 445 § 1 k.p.k. wskazać należy, że Sąd Apelacyjny słusznie wskazał na zarzut apelacyjny, zmodyfikowany na rozprawie apelacyjnej, w którym obrońca oskarżonego powołał się na wyrok Sądu Okręgowego w P. z 9 maja 2013 r., sygn.. akt IX GC (...) (k. 1401verte, t. VIII), na mocy którego zasądzono od oskarżonego jako pozwanego na rzecz M. Sp. z o.o. kwotę 375 476, 93 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od 12 sierpnia 2010 r. Podzielić należy pogląd Sądu odwoławczego, że zachodziła tożsamość zasądzanego roszczenia, pod względem podmiotowym [chodzi o osobę oskarżonego] i przedmiotowym [roszczenie zasądzone przez Sąd Polubowny przy

Krajowej Izbie Gospodarczej wyrokiem z 16 grudnia 2011 roku sygn. akt S.A. (...); S.A. (...) W na rzecz M., z roszczeniem zasądzonym jako obowiązek naprawienia szkody wywołanej przestępstwem z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k.]. W tym zakresie Sąd odwoławczy słusznie powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (zob. wyrok SN z dnia 3 lutego 2020 r., sygn. akt V KK 9/12, KZS 2012/7-8, poz. 43). Jednocześnie, jak słusznie podkreślił Sąd Apelacyjny, finalnie okazał się zasadny zarzut w zakresie orzeczonego obowiązku naprawienia szkody z uwagi na konieczność zastosowania klauzuli antykumulacyjnej, ale nie z powodu wyroku Sądu Arbitrażowego, ale z uwagi na orzeczenie Sądu Okręgowego w P., o sygn. akt IX GC (...). Zarzut ten, wbrew twierdzeniom pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, nie może zostać uznany za spóźniony, albowiem obrazę art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że istnienie wyroku nie stanowi przeszkody do orzekania o obowiązku naprawienia szkody w postępowaniu karnym obrońca podniósł już w apelacji, a podczas rozprawy apelacyjnej dokonano modyfikacji zarzutu jedynie w zakresie orzeczenia uniemożliwiającego orzekanie o naprawieniu szkody. Słusznie w tym zakresie wskazuje prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, że na bazie zarzutu oskarżenia o czyn z art. 300 § 2 k.k. (dacie przypisanego czynu i obowiązującego w tym zakresie stanu prawnego) zapadło orzeczenie Sądu Najwyższego, w którym uznano, że zakaz wynikający z dyspozycji art. 415 § 5 zdanie drugie k.p.k. odnosi się do każdego określonego w ustawie wypadku orzekania karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody i to niezależnie od tego, czy roszczenie zasądzone w postępowaniu cywilnym zostało skutecznie wyegzekwowane. W tej sytuacji, przy uwzględnieniu możliwości egzekwowania roszczenia na podstawie przepisu art. 299 § 1 k.s.h., mnożenie tytułów egzekucyjnych dotyczących tego samego roszczenia przez nakładanie na oskarżonych w postępowaniu karnym obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k., w kontekście zadań jakie realizuje przepis art. 415 § 5 k.p.k., jest niedopuszczalne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., sygn. akt III KK 429/13, baza orzeczeń Supremus).

Reasumując uznać należało, że kasacja jest bezzasadna w stopniu kwalifikowanym, co wskazano na wstępie. Skarżący nie podniósł bowiem zarzutów,

które wskazywałyby na istnienie uchybień o randze rażących naruszenia prawa, które miałyby wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając oskarżyciela posiłkowego kosztami postępowania kasacyjnego.